

A Németországban élő Wass Endre édesapjáról mesélt Gyergyóban

A gyergyószentmiklósi EMI táborban Wass Albert életútjáról, regényeiről, verseiről is szó esett. Németországban élő fia, Wass Endre is tiszteletét tette, vele beszélgettünk.

– **Növekszik a Wass-olvasótábor?**

– Nem gondoltam volna, hogy megtelik az előadásátor. Ilyenkor magam elé idézem a rendszerváltozás előtti éveket – az idő tájt gyakran jártam Magyarországon –, és emlékszem még arra, amikor az emberek kérdezni sem mertek apámról. Azt tapasztalom, hogy évről évre nő az érdeklődés a regényei, a versei, az élete iránt a nemzeti gondolkodású magyarok körében.

– **Németországban mennyire ismerik Wass Albertet?**

– Ha az átlag német polgárra gondol, sajnos azt kell mondjam, nincs az érdeklődés középpontjában édesapám. Itt is egyre inkább szűkül az igényes irodalomra fogékony olvasók köre, tendenciává válik a "nem olvasás", ugyanakkor az olvasóközönség körében a magyar irodalom népszerűnek tekinthető, Esterházy, Márai, na és persze Kertész, igen keresettek.

– **Az ismertségnek alapfeltétele, hogy adott nyelvre lefordítsák a regényeket.**

– Törjük a fejünket, hogy mit fordítsunk le elsőként német nyelvre. Feltehetőleg a Funtinelli boszorkány trilógiájával kezdünk. Nagyon bízunk abban, hogy aki Kertészt fordította németre, apám műveit is elvállalja, de sajnos idő hiányára hivatkozva visszautasította. A regények fordításait tervezgetve azzal is számolnunk kell, hogy az irodalomba is behatol a történelem, a politika. Az erdélyi magyarság története iránt eleve nyitott országok kiadói érdeklődnek leginkább apám művei iránt. Lengyelországban rövid időn belül megjelennek a regényei, talán a versei is.

– Romániában az édesapja még mindig háborús bűnösnek számít. Mit gondol, mikor rehabilitálják végre?

– Nagyon bízunk benne, hogy hamarosan. A világon mindenki látja, hogy miről is van itt szó; az egész Wass-ügy még ma is politikai kérdés.

– Abban az országban is kiderülhet az igazság, ahol 2008-ban életveszélyesen megfenyegetik azt a lelkészt, aki Wass-szobrot akar állíttatni?

– Való igaz, a Czegei Wass Alapítvány elnöke többször is kapott fenyegetést, mi mégis reménykedünk, hiszen másfél évtizede még Magyarországon is más volt a helyzet; mára pedig eljutottunk odáig, hogy keresettek apám könyvei, filmet vetítenek az életéről és számos magyar város terén ott áll a szobra.

– Ha már a filmnél tartunk: a filmsátorban levetítették az Adjátok vissza a hegyeimet! című alkotást. Hogyan értelmezhető ma a mű lényege, mondanivalója?

– A hazaszeretet, a szülőföld iránti elkötelezettség édesapám egész életútjára jellemző volt. Nem arról van szó, hogy "telekkönyvi értelemben" kell visszakövetelni bármit is, a regényben és a filmen egyaránt annyi történik, hogy egy nép fájdalmas és igazságtalan sorsa tárul a világ elé, egy ember életútján keresztül, aki történetesen az apám.

- Milyen értékeket adott át az édesapja, amely ma is útmutatóul szolgál?
- Talán a legfontosabb, amit tőle tanultam, a gyökerekhez való ragaszkodás, hiszen a múltból tudjuk csak felépíteni a jövőt, mondogatta. A család szerepe határozza meg, hogyan viszonyulunk szűkebb és tágabb környezetünkhöz, az emberekhez, a saját népünkhöz, a nemzetünkhöz. Édesapám arra tanított, hogy ne tévesszenek meg a külsőségek, a társadalmi rang. Empátiára tanított, arra, hogy meg kell hallgatnunk, és el kell gondolkodnunk a miénktől eltérő véleményeken is, hiszen a világ nem fekete és fehér, vagy ahogy ő mondta; az éremnek mindig két oldala van.

Forrás: www.magyarhirlap.hu